

JORNADA DELS ECONOMISTES 2013

El paper del turisme en el creixement econòmic

Josep Ros Santasusana

Economista i soci de **ROS D&P**

jros@rosdp.com

www.rosdp.com

25 d'octubre de 2013

L'ETERN DEBAT SOBRE TURISME I CREIXEMENT ECONÒMIC

POSICIONS

Què diu l'evidència empírica?

Que tots tenen una mica de raó

1. El turisme com a “panacea” o “fórmula màgica” per al creixement
2. El turisme només produeix creixement de “2ª divisió”
3. Turisme v.s. resta d'activitats econòmiques

CENTRANT EL DEBAT

El debat NO ha de ser “TURISME SÍ – TURISME NO”

Sinó:

PER QUÈ en alguns casos el turisme funciona molt bé com a motor de creixement i en altres no tant?

QUÈ hem de fer i **COM** ho hem de fer per tal d'optimitzar els efectes del turisme?

BENEFICIS I COSTOS DEL TURISME

BENEFICIS

- Generació de renda
- Increment de l'ocupació
- Generació de divises
- Diversificació econòmica
- Reequilibri territorial
- Reducció de les desigualtats
- Efecte "arrossegament" productiu
- Estimulació de l'emprenedoria

COSTOS

- Costos d'oportunitat en la utilització dels recursos. Efecte "crowding out"
- Importacions derivades (leakages)
- Ineficiència en la utilització dels factors i recursos
- Inflació
- Desenvolupament d'una economia dual
- Efecte "demostració" sobre els hàbits de consum local

VISIÓ ECONÒMICA DEL FENOMEN TURÍSTIC

Des del “Cantó Demanda”

“Desplaçament a un lloc diferent al de residència habitual, amb el propòsit de gaudir d’una experiència de caràcter vacacional o lúdic”.

Producte intangible

Desplaçament del consumidor

Des del “Cantó Oferta”

“Conjunt de serveis ofertats per múltiples agents en un determinat espai turístic (destinació) per a satisfer determinades experiències”.

Transversalitat

Fraccionament

Territorialitat

COM OPTIMITZAR ELS EFECTES ECONÒMICS DEL TURISME

Actuant en dos fronts:

SOBRE LA DEMANDA:

Objectiu: *Maximitzar la despesa inicial del turista*

Max: despesa / turista / dia

Max: estada mitjana (pernoctacions)

Equilibrar els fluxos en el temps (minimitzar l'estacionalitat)

SOBRE L'OFERTA:

Objectiu: *Maximitzar l'efecte multiplicador sobre tot el sistema econòmic*

Multiplicador Alt: Barcelona 1,78, España 1,7, Regne Unit 1,8
Alta integració amb la resta de sectors.
Poques "fuites"

Multiplicador Baix: Barbados 0,6, Islàndia 0,6
Baixa integració econòmica.
Moltes "fuites"

ANÀLISI DE LA CADENA DE VALOR

Ens serveix per a veure com:

Maximitzar el multiplicador

Millorar la competitivitat de l'oferta turística

CONCLUSIONS I PROPOSTES

1. El turisme pot ser una via molt idònia per al creixement econòmic, però perquè es materialitzi, s'han de donar certes condicions a la destinació i s'han de definir i implementar determinades polítiques.
2. Pel seu caràcter d'activitat transversal, la política de “laissez faire – laissez passer” és inviable en matèria de turisme.
3. Es requereix d'una estratègia específica per a cada destinació que tingui en compte tant la seva potencialitat turística com la seva estructura econòmica perquè s'optimitzin els seus efectes sobre el conjunt del sistema.
4. La diversitat i fraccionament dels actors (públics i privats) fan necessari establir instruments de coordinació i consens per a definir les estratègies i implementar-les amb eficàcia.

CONCLUSIONS I PROPOSTES

5. Per tal d'optimitzar els efectes de l'activitat turística sobre el creixement econòmic, s'ha d'actuar simultàniament en dos àmbits:

- *Sobre el “Cantó Demanda”*: Definint una estratègia de productes-mercats que maximitzi la despesa turística i reequilibri els fluxos en el temps i l'espai, optimitzant l'ocupació de la capacitat instal·lada.
- *Sobre el “Cantó Oferta”*: Actuant sobre cadascun dels elements de la Cadena de Valor perquè la seva integració amb la resta del sistema econòmic maximitzi l'efecte multiplicador.

6. Altres efectes econòmics positius:

- “Finestra” per a l'exportació de determinats productes locals
- Creació d'imatge

7. Seria desitjable un major rigor en alguns estudis d'impacte econòmic del turisme. El Col·legi d'Economistes seria convenient que es pronunciés al respecte.